

Nr 168.

Af herr **Olsson** i Kullenbergstorp, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t* angående revision af lagen om enskilda vägar på landet.

Sedan numera vägdelning, i enlighet med bestämmelserna i lagen om allmänna vägar, har ägt rum inom de flesta väghållningsdistrikt, har bland landtmännen uppstått den frågan: Hvad skola vi göra med de vägar, som ej ingått som allmänna? Många af dessa vägar, åtminstone i Skåne, förmedla lika mycket allmän trafik som åtskilliga af de vägar, hvilka intagits som allmänna. Dessa enskilda vägar kunna ej nedläggas eller stängas för allmän trafik, utan att synnerligen stora hinder och olägenheter uppstå. Lagen om enskilda vägar å landet, den 5 juli 1907, reglerar nog underhållet af vägar, som blott äro eller begagnas som enskilda, men man har helt förbisett, att å många af dessa vägar framgår allmän trafik i stor omfattning. Enligt lagen kan ju knappast underhåll åläggas andra fastigheter än de, som äro belägna vid vägen, eller begagna den som ständigt utfartsväg. Dock finnas vägar, hvilka ej ingått som allmänna, hvarest den allmänna trafiken är minst fem till tio gånger större än de fastigheters trafik, som lagligen äro skyldiga att underhålla vägen. Emedan lagen om allmänna vägar kan tolkas så olika, hafva stora ojämnheter uppstått vid intagande af allmänna vägar, dels inom olika väghållningsdistrikt och dels inom samma distrikt. Detta har gjort, att många byar och enskilda fastigheter blifvit, vid delning af allmänna vägar, helt fria från underhåll af enskilda vägar, andra byar finnas, hvarest underhållet af enskilda vägar är lika stort, ja, blifvit större än förut. Detta har gjort, att man sökt utjämna underhållningsskyldigheten af enskilda vägar å samtliga jordbruksfastigheter inom kommunen. Ett sådant försök till utjämning har nästan alltid strandat på att en eller några fastighetsägare eller

innehafvare vägrat gå in på något dylikt. I saknad af lag i ämnet har orättvisan ej kunnat afhjälpas. Man har påstått, att de jordbruksfastigheter, som låge långt från allmän väg, inköpts till lägre pris än de, som ligga vid allmän väg, hvadan ingen orättvisa ägde rum. Detta påstående faller på det faktum, att vid nya vägdelningen det mången gång varit en ren lyckträff, om en enskild väg ingått som allmän eller ej, så ojämnheten eller orättvisan i förhållandena på detta område nog ej kunna bortresoneras. Att man äfven vid tillkomsten af lagen om enskilda vägar ansett, att någon utjämning af underhållet bort ske, synes däraf, att utskottet, som behandlat lagförslaget, insatt i detsamma en paragraf af innehåll, att kommun skulle äga rätt att bidraga till byggande och underhåll af enskild väg. Denna paragraf antogs af Andra kammaren, men afslogs af Första kammaren och utslöts vid sammanjämkningen af besluten. Rättighet för kommun att besluta om bidrag till underhåll af enskild väg vore nog olämpligt, emedan de, som bidraga med endast penningar till vägunderhållet, ej böra betungas med sådant mera än till allmänna vägar. Ett sådant beslut kunde också tänkas gå alltför långt i ensidig riktning.

Till åstadkommande af utjämning och lättnad för de af underhåll af enskilda vägar mest betungade böra i en kommun, enligt min åsikt, endast de fastighetsinnehafvare, som utgöra vägunderhåll in natura, å allmänna vägar bidraga. Detta bidrag bör utgå af statens bidrag till väghållnings-skyldige in natura inom kommunen. Den högsta andel af statsbidraget, som får utgå som bidrag till enskilda vägars byggande och underhåll, bör fastslås i lagen samt bör ej få öfverskrida 40 %. Beslut om sådant bidrag bör fattas å vägstämma inom kommunen. Kommunalstämmans ordförande bör utlysa och hålla sådan vägstämma, hvarvid endast de inom kommunen, som utgöra underhåll in natura å allmänna vägar, äga talan och rösträtt. För besluts fattande om bidrag till enskild vägs underhåll bör stadgas så kvalificerad majoritet, att af de närvarande erfordras minst, att $\frac{2}{3}$ af antalet äfvensom representeradt vägfyrktal biträda beslutet. Är så kvalificerad majoritet för besluts fattande föreskrivet, kunna endast beslut om bidrag fattas, då verkliga grundade skäl därtill förefinnas, men å andra sidan ej en eller ett par personer genom envishet och egennytta förhindra ett skäligt beslut. Det är tydligt, att förändringar och tillägg i lagen om enskilda vägar enligt detta förslag ej skada de kommuner, där de till äfventyrs ej behöfvas, men för kommuner, där de behöfvas och gifvetvis komma att tillämpas, vore de af oskattbart värde, dels för utjämningen af vägbördan och dels för att på laglig väg undanröja ett ständigt tvistefrö.

Att inpassa de ändringar och tillägg i lagen om enskilda vägar, som erfordras för realiserandet af detta förslag, kan ej utföras af en enskild motionär, inses lätt, utan får frågan härom hänskjutas till Kungl. Maj:t för utredning och förslag. Jag har härmed angifvit de hufvudsakliga ändringar och tillägg i lagen om enskilda vägar, som jag anser erforderliga, men gifvetvis behöfs nog äfven en eller annan smärre detalj tilläggas, för att lagen skall verka för sitt afsedda ändamål.

På grund af hvad sålunda anförts, tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida, efter skedd utredning, ändringar och tillägg i lagen om enskilda vägar å landet, den 5 juli 1907, borde ske, äfvensom att Kungl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill detta öfvervägande kan föranleda.

Stockholm den 27 januari 1910.

Olof Olsson
i Kullenbergstorp.